

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie skargi G. z siedzibą w N. (Cypr)
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego
w W. z dnia 10 grudnia 2014 r., sygn. akt XVI GC (...), wydanego
w sprawie z powództwa G. z siedzibą w N. (Cypr)
przeciwko J. R.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 czerwca 2017 r.,

- 1) odrzuca skargę,**
- 2) zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania wywołanego wniesieniem skargi.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy w W. w sprawie z powództwa G. z siedzibą w N. przeciwko J. R. uchylił w całości nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 3 grudnia 2013 r. (sygn. akt XVI GNc (...)) i orzekł o kosztach postępowania.

We wniesionej na podstawie art. 424¹ § 2 k.p.c. skardze strona powodowa zażądała stwierdzenia niezgodności z prawem wskazanego wyroku Sądu pierwszej instancji, zarzucając naruszenie art. 367 § 1, 496, 325, 316 § 1 k.p.c. oraz art. 45 ust. 1, 78 zd. pierwsze i 176 ust. 1 Konstytucji RP.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c., skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Przepis ten wyraża zasadę, że przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest wykorzystanie przez stronę przysługujących jej środków prawnych. Wyjątek od wskazanej zasady przewiduje art. 424¹ § 2 k.p.c., który w sytuacji, gdy strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, dopuszczalność skargi od orzeczenia sądu pierwszej lub drugiej instancji uzależnia się od kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek: istnienia wyjątkowego wypadku oraz występowania niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006, nr 6, poz. 113).

Ocenę, czy wystąpił wyjątkowy wypadek, o którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c., poprzedzić musi analiza okoliczności nieskorzystania przez skarżącą z przysługujących jej środków prawnych. W rozpoznawanej sprawie powód wniósł apelację od zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego, która została następnie

odrzucona postanowieniem Sądu Apelacyjnego z 8 czerwca 2016 r. na podstawie art. 373 k.p.c. jako niedopuszczalna, gdyż została wniesiona od wyroku nieistniejącego. Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok nie zawiera rozstrzygnięcia co do *meritum* i nie podlega zaskarżeniu apelacją. Pogląd ten potwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 16 listopada 2016 r., którym oddalono zażalenie powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego o odrzuceniu apelacji. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Najwyższy wskazał, że w sytuacji, gdy sąd nie orzeknie o całości żądania pozwu strona powodowa może wystąpić o uzupełnienie orzeczenia; nie daje to zaś podstaw do zaskarżenia nieistniejącego orzeczenia przez wniesienie apelacji.

Jak wynika z tego stanu rzeczy skarżący skorzystał z przysługujących mu środków prawnych, choć okazało się to nieskuteczne. Przyczyną tego był zaś błędny dobór przysługujących mu środków prawnych. W miejsce wniosku o uzupełnienie orzeczenia wystąpił on bowiem z apelacją, która przysługuje jedynie od orzeczeń, co do istoty sprawy. Nie można uznać, że nieuzasadnione nieskorzystanie przez stronę z przysługującej mu ochrony prawnej może prowadzić do wniosku, iż zachodzi szczególny przypadek, o którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c.

Nie można także zaaprobować stanowiska skarżącego, że naruszenie wskazanych w skardze przepisów przez Sąd Okręgowy stanowi naruszenie podstawowej zasady porządku prawnego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że przez podstawowe zasady porządku prawnego należy rozumieć fundamentalne zasady ustroju społeczno - politycznego, a więc zasady konstytucyjne, oraz naczelne zasady rządzące poszczególnymi dziedzinami prawa: cywilnego, rodzinnego, pracy, a także prawa procesowego (por. postanowienia z dnia 26 lutego 2003 r., II CK 13/03, OSNC 2004, nr 5, poz. 80 oraz z dnia 21 kwietnia 1978 r., IV CR 65/78, OSNC 1979, nr 1, poz. 12). Przepisy kodeksu postępowania cywilnego o formułowaniu rozstrzygnięć mają charakter charakter procesowy i porządkujący. Ich prawidłowej realizacji przez sąd służą istniejące w kodeksie środki rektyfikacji orzeczeń (art. 350 - 353 k.p.c.), które strona powinna wykorzystać przed skorzystaniem z dalej idących środków zaskarżenia. W konsekwencji należy przyjąć, że naruszenie prawa podniesione w skardze nie ma charakteru kwalifikowanego i - gdyby nawet miało miejsce - nie mogłoby

stanowić przesłanki dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia wniesionej na podstawie art. 424¹ § 2 k.p.c.

W myśl art. 424⁸ § 2 *in fine* k.p.c. skarga podlega odrzuceniu, jeżeli nie zachodzi wyjątek, o którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c. Wypełniając dyspozycję tego przepisu, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1, art. 398²⁰ i art. 424¹² k.p.c.